

призоре и ствари које у природи не би изазивале допадање или би чак биле ружне. Природна лепота односи се на лепоту сâме ствари, уметничка се тиче лепоте њене представе: а форма коју уметник усавршава није ствар надахнућа, него спорог и мучног процеса усклађивања са мишљењем, који не сме угрозити слободу душевних снага у њиховој слободној игри. Кант на овом темељу сматра потпуно могућим и очекиваним појаве *генијалности без укуса* и *укуса без генијалности*. *Моћи душе које сачињавају генија* су уобразиља и разум, који удружени у правој размери чине генија. За ово испитивање важно је навести Кантову дефиницију духа: у естетском смислу – дух је „оживљујући принцип у душевности“. Пошто је уобразиља стваралачка моћ сазнања, она је изузетно моћна у стварању једне „друге природе“ из материјала који јој даје стварна природа, па *геније представља узорну оригиналност природне обдарености једног субјекта у употреби својих моћи сазнања*. Ову узорност – егземпларност – треба опрезно прихватити, не бркајући је са подражавањем, које лако прелази у *мајмунисање* и *усиљеност* – ако се подражава баш све у маниру и делу једног генија. Специфичност дела генија огледа се кроз машту и естетске идеје – а ако оне и прате излагање неког појма, увек га превазилазе.

Судови Кантовом схватању генија крећу се од изузетно похвалних до крајње негативних. Једни и други слажу се да Кантова концепција има незаобилазно место у историји естетике и теоријама генија у целини. Кангрга тврди да је Кантова теза о *генијалности, која се не може научити*, кључни став којим Кант доноси преврат у схватању уметности. Уједно сматра да, иако одлично наслућује како генијалност није процес који се може научити или подучити, објашњење „аутономности“ генија *природом* не успева да расветли њен смисао. Иако Кант не мисли на анорганску природу или пуку сировост, него на *потенцију стварања*, повратак на природни основ знак је да се Кант „мучи с материјалом, тако да онда својим појмом природе, чак и такорећи ’обратним путем’ тумачи стваралаштво. Разлог ових неуспелих покушаја да се дође до извора стваралаштва крије се у његовој аутономности. Кангрга сматра да Кант управо тим неуспелим покушајем да стваралаштво објасни *природом* заправо доказује *изворност* стваралаштва!.